

แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี Guideline for Defence Industrial Development Under the 20-Year National Strategy

บทความวิชาการ

วิชญ มั่งคั่ง*

บทคัดย่อ

อุตสาหกรรมป้องกันประเทศเป็นโครงสร้างพื้นฐานและหลักประกันทางด้านความมั่นคงของประเทศ ต่อความพร้อมรบของกองทัพในด้านยุทธโศปกรณ์และขีดความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ในอดีตประเทศไทยเคยได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้นำในภูมิภาคด้านเทคโนโลยี แต่ต้องประสบกับปัญหาและข้อจำกัดทำให้การพัฒนาต้องชะงักงัน แต่ในปัจจุบันการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศได้ถูกยกให้เป็นวาระสำคัญของรัฐบาลนี้ โดยเป็นครั้งแรกได้มีการบรรจุประเด็นนี้ไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมอย่างรวดเร็ว เป็นระบบและมีความยั่งยืน จึงควรมีการกำหนดแนวทางในการพัฒนาขึ้นมา ด้วยการศึกษารวบรวมและวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ จากกลุ่มประเทศตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จ ได้แก่ ออสเตรเลีย เยอรมนี เนเธอร์แลนด์ อิสราเอล เกาหลีใต้ สเปน สวีเดน และสหราชอาณาจักร รวมถึงข้อเสนอแนะจากรายงานของคณะกรรมการธิการยุโรป (European Commission) ที่เสนอแนวทางการปฏิบัติที่จะนำไปสู่การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของประเทศสมาชิก ตลอดจนบริษัทที่ปรึกษาที่มีชื่อเสียง Oliver Wyman ที่ได้จัดทำรายงานการวิเคราะห์การพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในกลุ่มประเทศในเครือคณะมนตรีความร่วมมือรัฐอ่าวอาหรับ (GCC)

* ฝ่ายวิเคราะห์เทคโนโลยีป้องกันประเทศ กลุ่มบริการทางวิชาการและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ (องค์การมหาชน) กระทรวงกลาโหม

Defence Technology Analysis Department, Technology and Academic Service Group, Defence Technology Institute (Public Organization)

E-mail: vissanu.m@dti.or.th

Abstract

Defence industry is a foundation and assurance for national security in the context of Armed forces' readiness level and self-reliance in military equipment development and production. Historically, Thailand was recognized as one of the most advanced nation in the region for the achievement in aircraft design and development. However, the advancement in defence industry failed to materialize as the nation devoted resources to face the regional security and economy crisis. Under the current government defence industry development initiative has been given high priority. It has been integrated into 20-year National Strategy, 12th National Economic and Social Development Plan and Ministry of Defence's urgent policy. In order for defence industry to fully capitalize the benefit of the initiative, there should be measures, guidance and policy on industrial development derived from successful defence industrial nations, European Commission and consultant company defined and implemented.

บทนำ

อุตสาหกรรมป้องกันประเทศเป็นอุตสาหกรรมที่มีระบบนิเวศ (Ecosystem) ประกอบไปด้วยการวิจัย พัฒนาการผลิต การประกอบรวม การปรับปรุง การซ่อมสร้าง การเปลี่ยนลักษณะ การแปรสภาพ หรือการให้บริการ ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการป้องกันประเทศ อุตสาหกรรมนี้มีเอกลักษณ์อันแตกต่างจากอุตสาหกรรมประเภทอื่น ตรงที่

มีบทบาทการเป็นโครงสร้างพื้นฐานและหลักประกันทางด้านความมั่นคงต่อประเทศในบริบทของความพร้อมรบของกองทัพในเชิงของปริมาณและคุณภาพทางด้านยุทธโศปกรณ์ อีกทั้งยังสัมพันธ์กับความสามารถในการดำรงความพร้อมรบภายใต้การพึ่งพาตนเอง ซึ่งถือเป็นหลักประกันด้านความมั่นคงที่ประเทศสามารถพึ่งพาตนเองได้ในยามสงคราม และเตรียมความพร้อมด้วยการฝึกในยามสงบได้อย่างต่อเนื่องรวมถึงเป็นแนวทางการช่วยให้ประเทศประหยังบประมาณจากการนำเข้าจากต่างประเทศอีกด้วย

การดำเนินการที่ประกอบด้วยกิจกรรมในลักษณะของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยนั้น มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ยาวนาน ครั้งหนึ่งประเทศไทยได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีป้องกันประเทศของภูมิภาคในยุคนั้น โดยในสมัยรัชกาลที่ ๖ ปี ๒๔๕๕ ทว่าการพัฒนาเกิดภาวะชะงักในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ ต่อเนื่องไปถึงช่วงยุคของสงครามเย็น ก่อให้เกิดสถานการณ์ความตึงเครียดในภูมิภาค จนกระทั่งกลายเป็นชนวนเหตุไปสู่สงครามเวียดนาม ที่แพร่ขยายและลุกลามไปยังประเทศใกล้เคียง ซึ่งในเวลานั้นประเทศไทยได้รับความช่วยเหลือทางด้านยุทธโศปกรณ์จากสหรัฐอเมริกาอย่างท่วมท้น แต่ครั้งเมื่อถึงคราวที่สงครามเวียดนามใกล้ยุติลง รัฐบาลสหรัฐฯ จึงได้ดำเนินการถอนกำลังออกจากภูมิภาค ความช่วยเหลือด้านการทหารที่สหรัฐฯ เคยให้ไทยลดลงตามลำดับ ในขณะที่สถานการณ์ชายแดนและภัยจากผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ในประเทศไทยทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ทำให้รัฐบาลไทยต้องจัดสรรงบประมาณจำนวนมาก เพื่อใช้ในการจัดหาอาวุธยุทธโศปกรณ์จากต่างประเทศอย่างเร่งด่วน สำหรับการป้องกันประเทศจากภัยคุกคามที่เข้าประชิดขอบรั้วของประเทศ จากตลาดยุทธโศปกรณ์ที่ผูกขาดด้วยผู้จำหน่ายเพียงไม่กี่ราย ส่งผลให้ประเทศไทยสูญเสียอำนาจในการต่อรองเป็นอย่างยิ่ง

บทเรียนในครั้งนั้นเป็นอุทาหรณ์เตือนใจที่ย้ำเตือนถึงความสำคัญและความจำเป็นของการพึ่งพาตนเองทางด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ดังนั้น เพื่อเป็นการพัฒนาขีดความสามารถทางด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ และการลดภาระการนำเข้ายุทโธปกรณ์จากต่างประเทศ กระทรวงกลาโหมจึงได้สถาปนาก่อตั้งศูนย์อำนวยการสร้างอาวุธ ในปี ๒๕๒๒ เพื่อสร้างปืนใหญ่ เครื่องยิงลูกระเบิด และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง และโรงงานผลิตอาวุธและกระสุน วัตถุระเบิดขึ้นใช้เองในประเทศ ในปี ๒๕๓๓ เพื่อให้กองทัพมียุทโธปกรณ์พื้นฐานในการฝึกซ้อมและการป้องกันประเทศ ในขณะเดียวกันกองทัพได้มีการสถาปนาหน่วยงานวิจัยและพัฒนาขึ้นมา เพื่อสนับสนุนภารกิจของกองทัพได้ในระดับที่พึ่งพาตนเองขึ้นพื้นฐานได้ ต่อมาเมื่อโลกก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัล เกิดวิวัฒนาการด้านเทคโนโลยีที่พัฒนาให้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มีประสิทธิภาพทางด้านการประมวลผลสูงชิ้นทำงานได้รวดเร็วขึ้นและประหยัดพลังงานมากขึ้น โดยที่ขนาดของอุปกรณ์ถูกย่อส่วนให้เล็กลง วิวัฒนาการนี้ได้แพร่อิทธิพลไปสู่การปฏิรูปกิจกรรมทางทหาร (RMA: Revolution Military Affair) โดยที่เทคโนโลยีได้ถูกนำมาใช้ในการสร้างความได้เปรียบทางการทหาร ดังเช่น การใช้ดาวเทียม ระบบอาวุธนำวิถี และการสื่อสารต่าง ๆ เป็นต้น กองทัพอาศัยเทคโนโลยีที่เหนือกว่าช่วงชิงความได้เปรียบ ลดทอนความเสียเปรียบในเชิงปริมาณ เป็นความได้เปรียบและนำไปสู่การสูญเสียที่น้อยที่สุด โดยเฉพาะในด้านของความแม่นยำของระบบอาวุธนำวิถี ยานไร้คนขับ และในด้านการควบคุมและบังคับบัญชา ที่เกิดเป็นวิวัฒนาการสู่ยุคของแนวคิด Network Centric Operation ในปัจจุบัน

สำหรับประเทศไทยที่ผ่านมา นั้น เทคโนโลยีป้องกันประเทศไม่ได้รับการบรรจุหรือผนวกเข้าไปในยุทธศาสตร์ระดับประเทศ จึงทำให้การพัฒนาดำเนินไปโดยขาดความเชื่อมโยงกับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและความมั่นคงของชาติ

โดยรวม ในปัจจุบันรัฐบาลได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเพื่อใช้ในการป้องกันประเทศ จึงได้มีการสนับสนุนและขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งในระดับนโยบายของกระทรวงสู่ระดับยุทธศาสตร์ของประเทศ โดยมีกลไกการขับเคลื่อนในรูปแบบของภาครัฐ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ที่มีผลผลิตไปสู่การใช้ในทางราชการอย่างแท้จริง

บทความนี้นำเสนอแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ด้วยการศึกษาและรวบรวมข้อมูลแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศจากเอกสารวิจัย และรายงานของ ๑) Ugurhan Berkok Christopher Penney และ Karl Skogstad ๒) European Commission และ ๓) บริษัทที่ปรึกษา Oliver Wyman เพื่อแสวงหาปัจจัยร่วมนำไปสู่ความสำเร็จ เพื่อถอดแบบและนำมาใช้ในการกำหนดแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลว่า การกระทรวงกลาโหม สำหรับจัดทำข้อเสนอแนะในการนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นระบบต่อไป

ยุทธศาสตร์และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

วัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี คือการถ่ายทอดแนวทางการพัฒนาสู่การปฏิบัติในแต่ละช่วงเวลาอย่างต่อเนื่อง มีการบูรณาการและการสร้างความเข้าใจถึงอนาคตร่วมกัน ก่อให้เกิดการรวมพลังของทุกภาคส่วนในสังคมทั้งประชาชน เอกชน ประชาสังคม ในการขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อการสร้างและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ

เป็นการใช้โอกาสและทรัพยากรของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ขับเคลื่อนประเทศไปสู่เป้าหมายที่กำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะยาว ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบไปด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ โดยที่มิติของความมั่นคงนั้น ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนในเรื่องของการพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพการป้องกันประเทศ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒

ในส่วนของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ เป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในการเชื่อมต่อกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในลักษณะการแปลงยุทธศาสตร์ระยะยาวสู่การปฏิบัติ โดยในแต่ละยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๒ ได้กำหนดประเด็นการพัฒนา พร้อมทั้งแผนงานที่ต้องดำเนินการให้เห็นผลเป็นรูปธรรมในช่วง ๕ ปีแรกของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งถือได้ว่าเป็นจังหวะเวลาที่ท้าทายอย่างมากที่ประเทศไทยต้องปรับตัวขนานใหญ่ โดยจะต้องเร่งพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรมให้เป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกด้าน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย ท่ามกลางการแข่งขันในโลกที่รุนแรงขึ้นมาก ทั้งนี้ แผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๒ ในหัวข้อที่ (๓.๒.๖) ระบุว่าจะต้องมีการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ โดยเสริมสร้างการวิจัยและพัฒนาควบคู่ไปกับการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และมิตรประเทศ ในการสร้างองค์ความรู้และแลกเปลี่ยนเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาอาวุธยุทโธปกรณ์และยุทธภัณฑ์ พร้อมทั้งส่งเสริมนวัตกรรมด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศโดยหน่วยงานภาครัฐ

นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ในบริบทนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการเร่งขับเคลื่อนอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในทุก ๆ มิติ นับตั้งแต่กระบวนการต้นน้ำ คือ การวิจัยและพัฒนา จนกระทั่งไปสู่กระบวนการปลายน้ำ คือ ภาคการผลิตอุตสาหกรรม และมีความ

สอดคล้องกับนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ที่ให้ความสำคัญกับการดำเนินการในเรื่องของการพัฒนา กิจกรรมด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและการวิจัยและพัฒนา เพื่อมุ่งไปสู่การผลิตใช้ในราชการและเพื่อการพาณิชย์ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

การวิเคราะห์นโยบายด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศจากกลุ่มประเทศตัวอย่าง

ในหัวข้อนี้เป็นการวิเคราะห์นโยบายด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศจากกลุ่มประเทศตัวอย่าง ที่ประสบความสำเร็จจากการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เข้มแข็ง มีการพัฒนาที่เป็นระบบ โดยจะทำการวิเคราะห์จากเอกสาร วิจัยและรายงานจาก ๑) Ugurhan Berkok Christopher Penney และ Karl Skogstad ๒) European Commission และ ๓) บริษัทที่ปรึกษา Oliver Wyman เพื่อหาปัจจัยร่วมด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ สำหรับนำมาเป็นข้อเสนอแนะ เป็นกรอบในการพัฒนาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในประเทศไทย

๑. Ugurhan Berkok Christopher Penney และ Karl Skogstad ทำการวิจัยเรื่อง Defence Industrial Policy Approaches and Instruments (July 2012)

งานวิจัยฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบายด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศจากกลุ่มประเทศตัวอย่างที่มีอุตสาหกรรมที่เข้มแข็งจำนวน ๘ ประเทศ ได้แก่ ออสเตรเลีย เยอรมนี เนเธอร์แลนด์ อิสราเอล เกาหลีใต้ สเปน สวีเดน และสหราชอาณาจักร ซึ่งประเทศเหล่านี้มีเป้าหมายของการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ๒ เป้าหมาย คือ เพื่อทดแทนการนำเข้า (Import Substitution) และเพื่อการส่งออก (Export Development) โดยผลวิจัยพบว่า ประเทศเหล่านี้มีนโยบายด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมอันถือได้ว่าเป็นปัจจัยร่วมแห่งความสำเร็จที่คล้ายคลึงกัน อันได้แก่

๑.๑ นโยบายด้านการประสานการทำงาน ระหว่างภาครัฐและภาคอุตสาหกรรม

อุตสาหกรรมป้องกันประเทศเป็นอุตสาหกรรมเฉพาะที่มีผู้ประกอบการโดยเฉพาะที่ค่อนข้างน้อย เมื่อเทียบกับอุตสาหกรรมหลักอื่น ๆ ของประเทศ ทั้งนี้รัฐบาลสามารถทำหน้าที่ในการเชื่อมโยงและเป็นศูนย์กลางในการประสานงานและการสร้างเครือข่าย โดยเฉพาะทำหน้าที่ในการสนับสนุนด้วยการจัดซื้อจัดจ้างยุทโธปกรณ์รายการที่อุตสาหกรรมภายในประเทศสามารถผลิตได้ด้วยการกำหนดนโยบายส่งเสริมขึ้นมา ยกตัวอย่าง เช่น ประเทศออสเตรเลีย รัฐบาลกำหนดขีดความสามารถที่อุตสาหกรรมป้องกันประเทศและอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อยุทธศาสตร์ชาติจะต้องดำรงไว้ภายในประเทศ ซึ่งการกำหนดขีดความสามารถนี้จะเป็นสะพานเชื่อมโยงภาคการผลิตเข้าด้วยกัน โดยกลุ่มผู้ประกอบการจะรับทราบทิศทางหรือแนวโน้มของแผนพัฒนากองทัพและความต้องการด้านยุทโธปกรณ์ โดยภาคอุตสาหกรรมจะนำข้อมูลไปใช้ในการเตรียมการเพื่อรองรับกับความต้องการที่จะเกิดขึ้นในอนาคต นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างความตระหนักรู้ให้กับภาคอุตสาหกรรม ได้โดยเปิดช่องทางการสื่อสารเพื่อใช้ในการติดต่อและสื่อสารกับภาคอุตสาหกรรม

ประเทศเนเธอร์แลนด์มีการส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศผ่านการผลักดันจากกระทรวงที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงการคลัง กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงกลาโหม นอกจากนี้ ยังมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการส่งเสริมการส่งออกไปยังต่างประเทศ และการจับคู่ผู้ประกอบการในระดับ SME ที่มีความพร้อมในการเป็นตัวแทนรับ Offset obligations กับบริษัทผู้ให้ Offset และในประเทศอังกฤษ รัฐบาลกำหนดคุณสมบัติของบริษัทผู้ที่จะสามารถเข้าร่วมดำเนินการในโครงการจัดซื้อจัดจ้าง

๑.๒ นโยบายสนับสนุนและส่งเสริมการวิจัย และพัฒนา

การวิจัยและพัฒนาเป็นกระบวนการต้นน้ำไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่และการสร้างนวัตกรรม ซึ่งจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถด้านการแข่งขันในระดับองค์กรและระดับประเทศให้สูงขึ้น นำไปสู่การเติบโตที่ยั่งยืน ดังนั้น หากรัฐบาลมีการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาด้านเทคโนโลยีป้องกันประเทศอย่างเป็นรูปธรรม จะเป็นการวางรากฐานทางด้านเทคโนโลยี สำหรับรองรับการเติบโตและการดูดซับองค์ความรู้ในการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมได้อย่างยั่งยืน โดยในประเทศออสเตรเลีย มีการให้ทุนเพื่อใช้สำหรับการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่อยู่ในกลุ่มเป้าหมายและสำคัญในเชิงยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ เพื่อสร้างนวัตกรรมที่เข้มแข็ง

ในอิสราเอล รัฐบาลคือผู้ผลักดันการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ผ่านการวิจัยและพัฒนา โดยจะนับตั้งแต่ในอดีตจะมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับสถาบันวิจัยภายในประเทศ มีนโยบายส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาด้วยการให้ทุนสนับสนุนลงในการวิจัยในอัตราส่วนร้อยละ ๒๘ ของงบประมาณกลาโหม และในประเทศเนเธอร์แลนด์ รัฐบาลส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่ถูกกำหนดให้เป็นเทคโนโลยีเป้าหมาย โดยเฉพาะในกลุ่มของอุปกรณ์ตรวจการณ์ การต่อเรือและเรดาร์ ที่ถือเป็นจุดแข็งของอุตสาหกรรม นอกจากนี้ภาครัฐยังมีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันวิจัยและพัฒนา และภาคอุตสาหกรรม เพื่อให้เกิดเป็นระบบนิเวศที่มีการประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนแนวความคิดกันอย่างใกล้ชิด สำหรับประเทศเกาหลีใต้ มีการผลักดันให้การวิจัยและพัฒนาเป็นเครื่องมือในการเติมเต็มช่องว่างด้านเทคโนโลยีในสาขาที่ยังขาด ในประเทศสวีเดน รัฐบาลให้ความสำคัญอย่างมากกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี ส่งผลให้มีการลงทุนสนับสนุนการวิจัยในกลุ่มของเทคโนโลยีขั้นสูง ด้วยอัตราส่วนของ

งบประมาณภาครัฐจำนวนมาก ส่งผลให้ประเทศสวีเดน เป็นประเทศที่มีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีป้องกันประเทศมาอย่างยาวนานและต่อเนื่อง มียุทธโธปกรณ์ที่สามารถส่งออกได้เป็นจำนวนมาก ส่วนรัฐบาลอังกฤษ จัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการวิจัยและพัฒนาคิดเป็นร้อยละ ๒.๕ ของ GDP

๑.๓ นโยบายส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) ในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ

เพื่อเป็นการส่งเสริม SME และกระตุ้นการเข้ามามีส่วนร่วมในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ รัฐบาลสามารถกำหนดนโยบายและมาตรการที่เอื้ออำนวยต่อผู้ประกอบการ เช่น การผ่อนปรนเรื่องเสียภาษีด้วยมาตรการลดหย่อนภาษี หรือการสนับสนุนเชิงพื้นที่ในการก่อตั้งสถานที่ประกอบการ อาคารหรือโรงงาน ตลอดจนการผลักดันให้เข้าไปแข่งขันและร่วมอยู่ในห่วงโซ่อุปทาน

ในประเทศออสเตรเลีย รัฐบาลมีศูนย์ให้บริการคำแนะนำและช่วยเหลือผู้ประกอบการ SME ด้านการส่งออก มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาด เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการได้นำเสนอผลิตภัณฑ์ใหม่แก่กลุ่มอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งมีหน่วยงานคอยจับคู่ธุรกิจ (Business Matching) ระหว่างผู้ประกอบการและหน่วยงานผู้ใช้ เพื่อลดต้นทุนให้แก่ SME ส่วนรัฐบาลเนเธอร์แลนด์ มีการจัดทำฐานข้อมูลรายชื่อผู้ประกอบการที่ร่วมโครงการรับการสนับสนุนด้านการตลาด ในการเป็นสะพานเชื่อมไปสู่กลุ่มลูกค้าในประเทศ คือ กระทรวงกลาโหม และลูกค้าอื่น ๆ ในสาธารณรัฐยุโรป และในประเทศเกาหลีใต้ มีการส่งเสริมให้ SME สามารถเข้าสู่อุตสาหกรรมป้องกันประเทศ มีการกำหนดเป้าหมายที่จะให้ SME มีการเติบโตจนสามารถแข่งขันในตลาดสากลได้

๑.๔ นโยบายนำภาคอุตสาหกรรมสู่ห่วงโซ่อุปทานโลก (Global Supply Chain)

การเข้าไปมีกิจกรรมในกระบวนการผลิตของห่วงโซ่อุปทานโลก ถือว่ามีความสำคัญต่อความยั่งยืนของอุตสาหกรรม รัฐบาลจำเป็นต้องมีการส่งเสริมการเชื่อมโยงให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ ซึ่งในประเทศออสเตรเลียมีโครงการ Global Supply Chain Program ทำหน้าที่ส่งเสริมการเข้าไปเป็นส่วนร่วมในห่วงโซ่อุปทานโลก และยังมีหน่วยงาน Defence Export Unit ที่รับผิดชอบด้านการส่งเสริมผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศเพื่อการส่งออกโดยเฉพาะ ส่วนในประเทศอิสราเอล อุตสาหกรรมป้องกันประเทศถือว่าเป็นอุตสาหกรรมที่ผลิตยุทธโธปกรณ์เพื่อประจำการในประเทศแล้ว ยังสามารถส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศได้ถึงร้อยละ ๗๐ ซึ่งอัตราส่วนที่สูงนี้ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการดำเนินการส่งเสริมของรัฐบาลในประเทศเนเธอร์แลนด์ รัฐบาลกำหนดเงื่อนไขให้คู่สัญญาการจัดซื้อจัดหายุทธโธปกรณ์จากต่างประเทศ จัดสรรการผลิตหรือการขึ้นรูปชิ้นงานให้ SME ภายในประเทศไปดำเนินการและสามารถส่งออกสินค้าที่ผลิตไปยังต่างประเทศได้ ในขณะที่รัฐบาลประเทศสเปนมีบัญชีรายชื่อกลุ่มผู้ประกอบการที่มีความพร้อม เพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการขายไปยังต่างประเทศ

๑.๕ นโยบายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

อุตสาหกรรมป้องกันประเทศเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่ต้องอาศัยเทคโนโลยีและแรงงานที่มีทักษะสูง ดังนั้น รัฐบาลจำเป็นที่จะต้องมีแผนการสร้างทรัพยากรมนุษย์ทั้งในด้านของการศึกษาและพัฒนาทักษะเพื่อมารองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมด้านนี้ ดังเช่นในประเทศออสเตรเลีย มีโครงการ Skilling Australia's Defence Industry ซึ่งเป็นโครงการพัฒนาทักษะแรงงาน เพื่อป้อนเข้าสู่อุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ด้วยการสนับสนุนทุนการศึกษาและพัฒนาทักษะที่จำเป็น ในขณะที่โครงการ

Industry Skilling Program Enhancement เป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างสถาบันการศึกษาและอุตสาหกรรมในการสร้างเครือข่ายเพื่อวางรากฐานให้แก่แก่นักเรียนและนักศึกษา ที่สนใจประกอบอาชีพในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศส่วนในประเทศสหราชอาณาจักร รัฐบาลมีมาตรการพัฒนาการศึกษาและทักษะของบุคลากรในสาขาวิศวกรรมศาสตร์และวิทยาศาสตร์

๑.๖ นโยบาย Offset

นโยบายการชดเชย (Offset) เป็นแนวทางปฏิบัติที่ใช้หลักการทางเศรษฐศาสตร์สาขาหนึ่ง ที่เรียกว่า เศรษฐศาสตร์ด้านการป้องกันประเทศ (Defence Economics) ที่หลายประเทศในโลกนำมาประยุกต์ใช้กำหนดเป็นเงื่อนไขการค้าที่มีการประกาศใช้อย่างเปิดเผยเป็นทางการ และเป็นที่ยอมรับในเวทีการค้าระดับโลก นโยบายนี้ถือเป็นเรื่องใหม่ในกลุ่มประเทศที่ด้อยพัฒนาหรือกำลังพัฒนา ทั้งนี้หัวใจสำคัญของนโยบายนี้คือ การสร้างอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจกับบริษัทหรือประเทศผู้ขายยุโรปกรณีที่ว่า เมื่อจะทำการจัดหายุทโธปกรณ์จากต่างประเทศที่ต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก จึงเป็นการเสียดุลทางการค้า ดังนั้น ทางบริษัทผู้ขายต้องชดเชยการเสียดุลการค้ากลับมายังประเทศผู้ซื้อในรูปแบบต่าง ๆ ตามมูลค่าเป็นสัดส่วนขั้นต่ำตามที่รัฐบาลผู้ซื้อเป็นผู้กำหนด เมื่อเปรียบเทียบกับมูลค่าสัญญาการซื้อขายนั้น นับเป็นการสร้างเงื่อนไขเฉพาะทางกฎหมาย การชดเชยโดยทั่วไปอยู่ในรูปของการถ่ายทอดเทคโนโลยี, การลงทุนร่วมกับรัฐหรือภาคเอกชนของประเทศผู้ซื้อ, การเปิดสายการผลิตขึ้นส่วน การร่วมมือวิจัยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีป้องกันประเทศขั้นสูง จนเกิดการจ้างงานด้วยแรงงานที่มีทักษะภายในประเทศขนานใหญ่ ที่จะยกระดับเทคโนโลยีป้องกันประเทศ เกิดผลประโยชน์ ส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน สร้างโอกาสในการพัฒนาศักยภาพองค์กรบุคคล

ให้อยู่ในระดับสูงขึ้น ทั้งยังรองรับการพึ่งพาตนเอง ลดการขาดดุลจากการนำเข้าจากต่างประเทศ และพัฒนาไปสู่การส่งออกสินค้าที่สร้างรายได้เข้าประเทศอย่างยั่งยืน

ในปัจจุบันนโยบาย Offset ถูกนำมาใช้ในประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศที่กำลังพัฒนา โดยชื่อเรียกมีการเปลี่ยนแปลงเป็น Industry Participation Program เพื่อให้สะท้อนถึงวัตถุประสงค์ของนโยบายแต่ทั้งนี้ในทางปฏิบัติยังคงยึดถือตามแนวคิดเดิมเป็นรากฐาน โดยตัวอย่างของประเทศที่มีนโยบาย Offset ได้แก่ เกาหลีใต้ มาเลเซีย อินโดนีเซีย เนเธอร์แลนด์ อิสราเอล ตุรกี เป็นต้น หากพิจารณาตัวอย่างนโยบาย Offset ของประเทศเกาหลีใต้ที่กำหนดให้การจัดหาที่มีมูลค่าสัญญาตั้งแต่ ๑๐ ล้านเหรียญสหรัฐ หรือประมาณ ๓๕๐ ล้านบาท บริษัทผู้ขายจะต้องทำการชดเชยขั้นต่ำที่คำนวณออกมาเป็นมูลค่า ๕๐% ของวงเงินในสัญญาจัดหา ยกตัวอย่าง เช่น โครงการจัดซื้ออากาศยานแบบ F-16 จากบริษัท Lockheed Martin (ประเทศสหรัฐอเมริกา) โดยนโยบาย Offset ของเกาหลีใต้กำหนดให้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีและให้ความร่วมมือในการพัฒนาเครื่องบินฝึกแบบ T-50 ที่จำหน่ายไปยังลูกค้าในหลายประเทศ รวมถึงประเทศไทยและประเทศอินโดนีเซีย โดยดำเนินการชดเชยในรูปแบบของการร่วมทุนและร่วมผลิต โดยรัฐบาลเกาหลีใต้ลงทุนร้อยละ ๗๐ บริษัท KAI ซึ่งเป็นบริษัทจดทะเบียนในเกาหลีใต้ลงทุนร้อยละ ๑๗ และที่เหลือร้อยละ ๑๓ บริษัท Lockheed Martin (ประเทศสหรัฐอเมริกา) เป็นผู้ลงทุน

๒. ข้อเสนอของคณะกรรมการยุโรป (European Commission) ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ

คณะกรรมการยุโรป (European Commission) เป็นองค์กรที่ริเริ่มร่างกฎหมายและเสนอให้คณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรป และรัฐสภายุโรป (ในกรณีส่วนใหญ่)

พิจารณาให้ความเห็นชอบ และนำกฎหมาย/กฎระเบียบการจัดสรรงบประมาณ และนโยบายของสหภาพยุโรปไปปฏิบัติ เสนอให้มีการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ โดยเสนอแผนปฏิบัติงาน (Action Plan) ให้เป็นไปดังนี้

๒.๑ สนับสนุนการวิจัยและพัฒนา

คณะทำงานด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ เล็งเห็นถึงความสำคัญของการวิจัยและพัฒนาว่า มีความสำคัญต่อขีดความสามารถในการป้องกันประเทศ ซึ่งที่ผ่านมาประเทศสมาชิกยังคงพึ่งพาเทคโนโลยีจากพันธมิตร จึงมีความจำเป็นที่รัฐบาลประเทศสมาชิกจัดสรรงบประมาณ ในอัตราส่วนที่เหมาะสมเพื่อเติมเต็มช่องว่างด้านขีดความสามารถของกองทัพ ซึ่งนอกจากจะยกระดับของการแข่งขันในตลาดยุโรปกรณี เนื่องจากข้อมูลในปี ค.ศ. ๒๐๑๔ ของ SIPRI จัดลำดับส่วนแบ่งทางการตลาดที่ EU ถือครอง ในขณะนั้น คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๘๙ โดยอยู่ในอันดับที่สอง รองจากสหรัฐอเมริกาที่มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ ๓๖.๐๑ นอกจากนี้การวิจัยและพัฒนาจะนำไปสู่ความเป็นเอกภาพ ในการกำหนดนโยบายด้านการป้องกันประเทศจากอิทธิพลทางการเมืองของประเทศผู้สนับสนุนยุโรปกรณีอีกด้วย

๒.๒ ส่งเสริมอุตสาหกรรม SME บริษัท Start-up และผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมนี้ เพราะถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญสำหรับการสร้างผลิตภัณฑ์ และนวัตกรรมใหม่ขึ้นมา และยังมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาในเชิงพื้นที่

๒.๓ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

สหภาพยุโรป (European Union: EU) มีโครงการ Sector Skills Alliances จัดตั้งขึ้นเพื่อพัฒนาบุคลากรในกลุ่มที่มีแรงงานฝีมือและทักษะสูง เพื่อป้อนเข้าสู่สาขาอุตสาหกรรมหลัก โดยในกลุ่มของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศนั้น เป็นอุตสาหกรรมที่มีความเฉพาะทางด้านเทคโนโลยี การพัฒนาบุคลากรจึงขาดความต่อเนื่อง

ทั้งที่เทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ส่งผลให้ไม่เกิดการดึงดูดแรงงานเข้ามาประกอบอาชีพเท่าที่ควร โครงการนี้จึงกำหนดสาขาทักษะที่ต้องการของตลาดขึ้นมา เพื่อให้สถาบันการศึกษานำไปวางแผนการพัฒนาฝีมือและทักษะแรงงาน เตรียมคนเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายที่กำลังจะเกิดขึ้น

๓. รายงานการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในกลุ่มประเทศในเครือคณะมนตรีความร่วมมือรัฐอ่าวอาหรับ (GCC) โดยบริษัทที่ปรึกษา Oliver Wyman

บริษัท Oliver Wyman เป็นหนึ่งในบริษัทที่ปรึกษาชั้นนำรายหนึ่งของโลก จัดทำเอกสารวิเคราะห์ การพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในกลุ่มประเทศในเครือคณะมนตรีความร่วมมือรัฐอ่าวอาหรับ (GCC)

มีสมาชิกก่อตั้ง ได้แก่ ซาอุดีอาระเบีย คูเวต โอมาน สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ (ยูเออี) กาตาร์ และบาห์เรน โดยวิเคราะห์ว่าหากกลุ่มประเทศ GCC จะปฏิรูปโครงสร้างทางเศรษฐกิจครั้งประวัติศาสตร์ จากการที่เคยอาศัยอุตสาหกรรมน้ำมันในการสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศ แล้วนำรายได้ไปใช้ในการจัดซื้อยุทโธปกรณ์จากต่างประเทศ ซึ่งมูลค่าของการนำเข้ายุทโธปกรณ์ของ ๖ ประเทศ สมาชิก GCC รวมกันในปี ค.ศ. ๒๐๑๕ คิดเป็นมูลค่ากว่า ๑๐๐,๐๐๐ ล้านดอลลาร์ ดังนั้น การที่ประเทศลูกค้ารายใหญ่ในตลาดยุทโธปกรณ์จะก้าวไปสู่การเป็นประเทศผู้ผลิตยุทโธปกรณ์ได้นั้น จำเป็นต้องดำเนินการดังนี้

๓.๑ การสนับสนุนของรัฐบาล

การสนับสนุนของรัฐบาลถือเป็นหัวใจแห่งความสำเร็จในการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศทั้งในบริบทของการกำหนดนโยบาย การวางโครงสร้างพื้นฐาน การออกมาตรการและการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน ตลอดจนการทำหน้าที่การนำสินค้าและบริการด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศไปสู่ตลาดสากล ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างของประเทศสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์

(ยูเออี) ที่ผู้นำรัฐทำการปฏิรูประบบอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ในปี ค.ศ. ๒๐๑๔ ด้วยการสถาปนา Emirates Defense Industries Company (EDIC) ที่ผนวกหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ Mubadala Development Company, Tawazun Holding และ Emirates Advanced Investments Group เข้าไปอยู่ภายใต้การบริหารของ EDIC การดำเนินการในลักษณะนี้จะช่วยกระตุ้นให้การพัฒนาเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีการพัฒนาแรงงานทักษะสูง รวมถึงการส่งเสริมการส่งออกและการสร้างความร่วมมือกับผู้ผลิตรายใหญ่ในตลาด อีกหนึ่งตัวอย่าง ได้แก่ ประเทศแอฟริกาใต้ โดยในยุคก่อตั้งอุตสาหกรรมนั้นทำได้เพียงการผลิตยุทโธปกรณ์พื้นฐาน แต่รัฐบาลยังคงเดินหน้าทำหน้าที่ส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศจนสามารถผลิตยุทโธปกรณ์ใช้ในราชการในประเทศได้แล้วยังสามารถส่งออกไปยังต่างประเทศได้หลายรายการ อาทิ เฮลิคอปเตอร์โจมตี ระบบป้องกันภัยทางอากาศ จรวดต่อสูรรถถัง จรวดแบบอากาศสู่อากาศ และปืนใหญ่อัตตาจร เป็นต้น

๓.๒ ผลักดันนโยบาย Offset ให้ถูกนำไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม

การประกาศใช้นโยบาย Offset เพียงลำพังไม่สามารถทำให้เกิดผลผลิตเป็นรูปธรรมได้ หากไม่มีการนำนโยบายไปใช้ในทางปฏิบัติ หากพิจารณาจากประเทศสมาชิก GCC แล้วพบว่า ๔ ใน ๖ ประเทศสมาชิก มีการออกนโยบาย Offset แต่ถึงแม้ว่ารัฐบาลประเทศเหล่านี้จะมีการจัดซื้อยุทโธปกรณ์จากต่างประเทศมูลค่ามหาศาล แต่ก็ไม่สามารถนำนโยบาย Offset มาใช้ให้เกิดผลประโยชน์ที่จะช่วยในการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศให้เจริญและเข้มแข็งขึ้นได้ ดังที่ปรากฏให้เห็นได้จากประเทศคูเวตที่เริ่มประกาศใช้นโยบาย Offset ในปี ค.ศ. ๑๙๙๒ แต่ไม่สามารถแสวงแสลงมูลค่าการชดเชยให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศได้อย่างเป็นรูปธรรม ในขณะที่ประเทศซาอุดีอาระเบียจัดซื้ออากาศยานแบบ Eurofighter

Typhoons มูลค่า US\$ 8 billion แต่ทั้งนี้ การชดเชยอยู่ในรูปแบบของการสร้างโรงงานน้ำตาล โรงกลั่นน้ำมัน โรงงานผลิตยาและโรงบำบัดน้ำมัน ส่งผลให้ไม่ก่อให้เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยีและองค์ความรู้ถ่ายทอดไปยังอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้เกิดประโยชน์เท่าที่ควร แต่หากทำการเปรียบเทียบกับประเทศตุรกีที่ประกาศใช้นโยบายนี้เป็นกลไกสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมในช่วงปี ค.ศ. ๑๙๗๐ มีการประสานงานกับกระทรวงที่เกี่ยวข้องในการจัดซื้อยุทโธปกรณ์ โดยกำหนดให้มีความเชื่อมโยงระหว่างแผนพัฒนากองทัพ แผนจัดหาและแผนพัฒนาอุตสาหกรรม พร้อมกับมีการกำหนดสาขาของเทคโนโลยีเป้าหมายที่ต้องการมุ่งเน้นเป็นกรณีเร่งด่วน เช่น อากาศยาน อากาศยานนำวิถี และการพัฒนาซอฟต์แวร์ โดยผ่านการถ่ายทอดเทคโนโลยี และการร่วมลงทุนจากบริษัทชั้นนำ เช่น Lockheed Martin ซึ่งในปัจจุบันประเทศตุรกีได้กลายเป็นหนึ่งในประเทศผู้ส่งออกยุทโธปกรณ์รายหลักของโลก

๓.๓ สร้างแรงงานทักษะสูงและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้วยการรับถ่ายทอดเทคโนโลยี

รายงานฉบับนี้ให้ข้อเสนอให้รัฐบาลประเทศสมาชิก GCC ริเริ่มโครงการสร้างแรงงานทักษะสูงและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยมีแผนงานระยะยาวสำหรับการรับถ่ายทอดเทคโนโลยีจากประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา หรือสหราชอาณาจักร โดยเฉพาะทรัพยากรมนุษย์ด้าน STEM ที่จะต้องมีคุณสมบัติและทักษะที่เพียงพอและเหมาะสมต่อการซึมซับเทคโนโลยีและองค์ความรู้ที่ได้รับถ่ายทอด

๓.๔ ส่งเสริมผู้ประกอบการภายในประเทศ รวมถึงบริษัท Start-up สู่การเป็น OEM และขีดความสามารถในการผลิตเพื่อการส่งออก

สำหรับผู้ประกอบการ SME และบริษัท Start-up ที่ช่วงเวลาแรกของการดำเนินธุรกิจในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากภาครัฐ จนกระทั่งมีศักยภาพที่สูงขึ้นและมีแรงงาน

ทักษะสูงมากขึ้น มีฐานลูกค้าที่มั่นคงและขยายตัวเพิ่มขึ้น อย่างคงที่ มีขีดความสามารถด้านการผลิตที่ได้มาตรฐาน ได้รับการยอมรับในระดับสากลจนยกระดับขึ้นเป็น OEM จากบริษัทชั้นนำที่นำไปสู่ความร่วมมือและเป็นสะพานเชื่อม เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่คุณค่าในระดับสากลได้ ยกตัวอย่าง เช่น บริษัท Mubadala ของประเทศสหรัฐ อาหรับเอมิเรตส์ ที่มีความร่วมมือกับบริษัท Boeing ในการรับงานผลิตชิ้นส่วนอากาศยานโดยสารแบบ Boeing 777 คิดเป็นมูลค่าสูงถึง ๒,๕๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ

สรุป

บทความวิชาการฉบับนี้ชี้ให้เห็นความสำคัญของ อุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ในเชิงการเป็นโครงสร้างพื้นฐาน ด้านเทคโนโลยีของประเทศ เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรม ที่ต้องอาศัยเทคโนโลยีล้ำยุคหลาย ๆ ด้านมาบูรณาการ เพื่อประกอบรวมเป็นระบบอาวุธยุทโธปกรณ์ทางทหาร ขนาดใหญ่ ซึ่งจะเป็นหลักสำคัญ ในขณะที่ประเทศต้อง ตกอยู่ภายใต้สถานการณ์ที่ไม่สามารถนำเข้าระบบอาวุธหรือ ชิ้นส่วนยุทโธปกรณ์จากต่างประเทศได้ จึงเป็นหลักประกัน ทางด้านความมั่นคงของประเทศ ความพร้อมทางด้าน เทคโนโลยีที่จะสนับสนุนกองทัพมีนัยสำคัญต่อความพร้อม ของกองทัพในด้านยุทโธปกรณ์ และนำไปสู่การเพิ่มขีดความ สามารถในการป้องกันประเทศภายใต้ปรัชญาการพึ่งพา ตนเองด้านความมั่นคงของประเทศ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนา อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยภายใต้กรอบ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้นั้น ได้มาจากการวิเคราะห์นโยบายด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม ป้องกันประเทศ จากเอกสารวิจัยและรายงานของ Ugurhan

Berkok Christopher Penney และ Karl Skogstad ที่ได้ศึกษานโยบายที่ใช้ในการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกัน ประเทศในกลุ่มประเทศตัวอย่างที่มีอุตสาหกรรมที่เข้มแข็ง ได้แก่ ออสเตรเลีย เยอรมนี เนเธอร์แลนด์ อิสราเอล เกาหลีใต้ สเปน สวีเดน และสหราชอาณาจักร ในขณะที่ในรายงานของ คณะกรรมาธิการยุโรป (European Commission) เสนอ หนทางปฏิบัติการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับภาค อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของประเทศสมาชิก และบริษัท ที่ปรึกษา Oliver Wyman จัดทำเอกสารวิเคราะห์การ พัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในกลุ่มประเทศในเครือ คณะมนตรีความร่วมมือรัฐอ่าวอาหรับ (GCC)

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ามีปัจจัยร่วม ที่นำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกัน ประเทศ ได้แก่ การขับเคลื่อนของรัฐบาล โดยมีนโยบายให้ กระทรวง หน่วยงานภาครัฐและภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง ให้ปฏิบัติงานร่วมกันและสนับสนุนกัน โดยจะต้องมีการ กำหนดนโยบายสนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา เทคโนโลยีในสาขาที่เป็นเทคโนโลยีเป้าหมายเพื่อเป็นการ วางรากฐาน รวมทั้งมีการกำหนดและประกาศใช้นโยบาย Offset เพื่อใช้เป็นกลไกในการพัฒนาเทคโนโลยีของประเทศ ซึ่งเป็นหนทางไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขัน ของประเทศ นอกจากนี้ยังต้องมีนโยบายส่งเสริมวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) และ Start-up ในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ พร้อมกับแผนที่นำทาง การนำภาคอุตสาหกรรมไปสู่ห่วงโซ่อุปทานโลก (Global Supply Chain) มีการยกระดับมาตรฐานและขีดความ สามารถในการผลิตเพื่อการส่งออก รวมถึงการมีโครงการ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สร้างแรงงานทักษะสูง ด้วยการ รับถ่ายทอดเทคโนโลยี

บรรณานุกรม

กระทรวงกลาโหม. (๒๕๕๘). แผนแม่บทอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๓.

กระทรวงกลาโหม. (๒๕๕๙). นโยบายเร่งด่วนของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม.

คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ. (๒๕๕๙). ร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙).

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. (๒๕๕๔). คู่มือใช้เป็นแนวทางในการศึกษาตามหลักสูตรของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๔ - ๒๕๕๕.

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. คู่มือด้านการทหาร. เอกสาร วปอ.หมายเลข ๐๙๓.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๕๙). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๕.

Anshu Vats, Mark Serrano. (2016). MILITARY SELF-RELIANCE IN THE GCC FROM PURCHASING POWER TO INDUSTRY POWERHOUSE

European Commission's defence industrial policy. From http://ec.europa.eu/growth/sectors/defence/industrial-policy_en

Ugurhan Berkok Christopher Penney and Karl Skogstad. (2012). Defence Industrial Policy Approaches and Instruments